

BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr.

Wilno, dn.14 października 1936 r.

1517.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1. "Musu Vilnius" o Wilnie i Kłajpedzie.-

Dział.Str.
I. 1.

K r o n i k a .

2. Podział tranzytu między Polską a Litwą.-

" "

3. Dzień 9-go października a Żydzi litewscy.-

" 2.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WŁAŚCIWEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4. "XX Amžius" o potrzebie reform społecznych.-

III. "

K r o n i k a .

5. Nowe stanowisko Gustajnis.-

" "

6. Nowy dyrektor Izby Rolniczej.-

" "

7. Sprawa zmniejszenia etatów w Sejmie.-

" "

8. Sprawa Przedstawicielstwa Studenckiego na Uniwersytecie Kowieńskim.-

" "

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. "MUSU VILNIUS " O WILNIE I KŁAJPEDZIE. "Musu Vilnius" Nr. 19/20 z X. 1936 r. Artykuł dr. Wiktora Raulinajtisa p.t. "Wilno a wysiłki kłajpedzkie". Streszczenie:

Jak w każdym narodzie tak też w Narodzie Litewskim pewne miejscowości i miasta swymi wysiłkami pokładają wiele zasług w życiu narodu i państwa. Takim miejscem i miastem była stolica Litwy Wilno. Tu w 1905 r. zbierał się wielki sejm wileński, który dał narodowi nadzieję odrodzenia i niepodległości; tu w 1917 r. zebrał się najlepszy synowie Narodu Litewskiego by dać wyraz przekonaniu, że naród chce i powinien być niepodległy. Tu 16 lutego 1918 r. ogłoszono "urbi et orbi" energicznie, że Litwa przywraca swe państwo w granicach narodowych z odpowiednimi korektywami gospodarczymi, geograficznymi i strategicznymi.

Świat nie chciał z początku słuchać głosu Narodu Litewskiego. Jedynie niezłomna energia i wydobywający się ze wszystkich dusz litewskich krzyk wolności, zmusił świat do wysłuchania litewskiego głosu, który zabrzmiał potężnie z Wilna, gdzie ongiś Gedymin śnił sen o wspaniałej przyszłości Litwy. Od owych dawnych czasów Wilno zrosło się z duszą i ciałem każdego Litwina. Dopóki też Litwin żył na świecie nikt nie zdoła odebrać od niego Wilna, gdyż stanowi ono część jego osobowości.

Wilno i Litwa winne być przygotowane nie tyle orężnie, ile moralnie i intelektualnie. Wilno intelektualnie dziś orjentuje się w innym kierunku, aniżeli chciał założyciel Uniwersytetu Wileńskiego Stefan Batory. Męśny ten król zakładając w Wilnie uniwersytet miał na celu oddanie usługi narodowi litewskiemu i wzmocnienie jego sił intelektualno-moralnych. Królowi zależało na dobrych rządach w zjednoczonym państwie. Wilno cały czas promieniowało swą nauką na Litwę. Obecnie tak się nie dzieje. Przyjdzie jednak czas, a Uniwersytet Stefana Batorego znowu stanie się ogniskiem litewskiej kultury narodowej.

Narazie rolę zastępczą Wilna odegrać musi Kowno, a zwłaszcza Kłajpeda, która ma swoistą przeszłość oraz wielkie przeznaczenie w przyszłości. Dzisiaj należy wszystkich Litwinów wychowywać na twórców dążeń litewskich i w tradycjach wileńskich. Kłajpeda nie ma jeszcze wszystkich intelektualnych warunków by przyłożyć się do tej wielkiej pracy. Jednak czas te warunki stworzy. Kłajpeda znajdując się nad morzem ma otwarte drzwi na cały świat. Litwini mogą więc tą drogą przejawiać swą żywotność i wykazywać swe prawa do stolicy Wilna. Dla Narodu Litewskiego nie jest obce życie lądowe i morskie. Dziś Kłajpeda powinna pogłębić w Narodzie Lit. miłość do morza i nauczyć Litwinów by byli prawdziwymi marynarzami. W tym celu potrzebne są odpowiednie szkoły.

Należy się spodziewać, że w rychłym czasie zostanie w Kłajpedzie założony Uniwersytet. Narazie istnieją już dwa wydziały: Instytut Handlowy i Instytut Pedagogiczny. Należałoby oba instytuty połączyć i dodać jeszcze wydział prawny, teologiczny, morski, techniczny, muzyczny i t.d. Gdy w Kłajpedzie promieniować będą ogniska nauki, wywrze to niewątpliwie decydujący wpływ na Naród Litewski. Wtedy również walka o Wilno da szybsze rezultaty. Żaden Litwin zaś nie wątpi, że walkę tę Litwini wygrają. /A-8/1/.

K r o n i k a .

2/. PODZIAŁ TRANZYTU MIĘDZY LITWĄ A POLSKĄ. "L. Żin." z 12. 1936 r.: Na międzynarodowej konferencji kolejowej w Moskwie, w której wzięli udział przedstawiciele państw europejskich i azjatyckich, dokonano m.in. podziału tranzytu towarów przez Polskę i Litwę. Przez Litwę będzie się odbywał transport towarów europejskich do Azji z Niemiec, Francji, Anglii, Belgii i Holandii, inne państwa skierują tranzyt przez Polskę. /A-8/26/.

3/. DZIEM 9-GO PAŹDZIERNIKA A ŻYDZI LITEWSCY. "Liet. Aidas" z 11.X.1936 r.: Z inicjatywy sekcji żydowskiej Zw. Wyzw. Wilna i Związku Ochotników Żydów Armii Litewskiej 9-go października odbył się w Kownie odczyt na temat zagrabienia Wilna. Przemawiali m.in. generalny sekretarz Zw. Ochotników Żydów - Liwšycz, który wzywał Żydów litewskich do dalszego popierania akcji Zw. Wyzw. Wilna prezes sekcji żydowskiej ZWW - redaktor Rubinsztejn, który mówił o potrzebie popierania Litwinów w ich wysiłkach do wyzwolenia Wilna i t.d. /A-8/5/. P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEŹTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4/."XX AMŽIUS" O POTRZEBIE REFORM SPOŁECZNYCH."XX Amžius" Nr. 93 z 12. X. 1936 r.: Artykuł dr.Raulinajtisa p.t. "W sprawach reform".Streszczenie:

Bardzo ważną jest rzeczą by państwo zapewniło wszystkim swym obywatelom pracę i możliwości zarobku i pozwoliło im bez przeszkód wzrastać pod względem kulturalnym i politycznym. W Litwie swoboda działania kulturalnego może być z łatwością udzielona wszystkim ludziom dobrej woli. Tymczasem dzisiaj młodsze pokolenie inteligencji litewskiej z wielkim trudem może stworzyć samodzielne ognisko swych prac. Najwyższy czas wprowadzić ustawę, na mocy której jedna osoba nie miałaby prawa zajmowania wielu opłacanych posad. Należałoby też zwalczać protekcję rozwielnioną dzisiaj w kraju. Byłoby rzeczą normalną i kulturalną, by każda służba państwowa czy prywatna zawsze była obsadzana drogą zdrowej i kulturalnej konkurencji. /C- 33/.P.

K r o n i k a .

5/. NOWE STANOWISKO GUSTAJNISA. "L.Žinios" z 12.X. 1936 r.: B.korespondent "L.Aidasa" w Warszawie W.Gustajnis ma być niebawem wyznaczony na stanowisko konsula litewskiego w Chicago. /C-16/.P.

6/. NOWY DYREKTOR IZBY ROLNICZEJ. "L.Žin-" z 12.X. 1936 r.: Na wakujące stanowisko dyrektora Izby Rolniczej ma być powołany wykładowy agronom powiatowy, poseł na Sejm, agronom Jakubauskas. /C- 16/.P.

7/. SPRAWA ZMNIEJSZENIA ETATÓW W SEJMIE. "L.Žin." z 12.X. 1936 r.: W Sejmie rozważana jest sprawa zmniejszenia ilości pracowników sejmowych z 32 do 22 osób. /C-3/.P.

8/. SPRAWA PRZEDSTAWICIELSTWA STUDENCKIEGO NA UNIWERSYTECIE KOVIENSKIM. "L.Žinios" z 12. X.1936 r.: "XX Amžius" w Nr.92 podaje, że Senat Uniwersytetu W.Ł. na swym posiedzeniu 8 b.m. rozważał m.in. sprawę Przedstawicielstwa Studenckiego. W związku z dokompletowaniem prezydium IX Przedstawicielstwa /część członków prezydium wyszła do wojska, część ukończyła Uniwersytet/ senat uchwalił powołać do czasowego prezydium po jednym przedstawicieli z łona organizacji litewskich, popierających ostatnie Przedstawicielstwo - atejtininków, warpininków i związku korporacji litewskich. Na czele czasowego prezydium będzie stał profesor prof.Purenas. Później Senat opracuje nowy projekt przepisów o wyborach do Przedstawicielstwa Studenckiego i po zatwierdzeniu go przez Min.Oświaty będą ogłoszone nowe wybory.Na czas wyborów czasowe prezydium będzie uzupełnione przedstawicielami innych organizacji akademickich. /C-29/.

X

X

X

